

Pelkosenniemen kestävän kasvun ohjelma- hanke. **Metsäilta Kairalassa 24.4.2025 klo 18:00**, Cafe Vuopio

Juha-Pekka Snäkin, kestävyys- ja ilmastoasiantuntija

Miia Taivalantti, elinkeinokoordinaattori

Kestävän kasvun ohjelma EAKR- hanke (9/24 – 12/26):

- 1) laaditaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen suunnitelma Pyhän matkailualueelle, liittyy yleiskaavan päivitykseen
- 2) selvitetään muiden elinkeinojen sopeutumistarpeet ja tehdään esityksiä elinkeinojen kehittämiseksi
- 3) parannetaan kuntalaisten, vapaa-ajan asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen sekä kuntaorganisaation valmiuksia avoimeen keskusteluun: osallistaminen suunnitteluun

Elinkeinojen työpajat ja suunnittelutilaisuudet (3 kpl):

- ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ja niihin varautuminen
- sopeutumis suunnitelmat ja
- elinkeinon kehittäminen yhdessä muiden elinkeinojen kanssa

Työpajoissa käsitellään yrittäjien tulevaisuuden näkymiä, toiminnan haavoittuvuuksia ja mahdollisuuksia ilmastonmuutoksessa, osaamistarpeiden kartoitusta

Työpajat: kestävä matkailu, poro- ja maatalousyrittäjät, metsänomistajat ja metsätalousyrittäjät, rakentaminen, maanrakentaminen ja kiinteistöt, perinnerakentaminen ja kulttuuriympäristö, luovat alat eli kulttuuritoimijat, päätöksentekijät: kunta, seutukunta

Työryhmien moniammatillinen törmäyttäminen: elinkeinojen kehittäminen yhteistyössä toisten elinkeinojen kanssa

Ilmastonmuutos ja metsätalous

1. Metsäluonnon muuttuminen
 2. Metsätalouden riskit ilmaston muuttuessa
 3. Suometsät
 4. Ilmastokestävä metsänhoito
 5. Kansallisia toimia muutoksiin varautumiseksi ja sopeutumiseksi <https://mmm.fi/maankayttosektorin-ilmastosuunnitelma/ilmastokestava-metsatalous>
-
1. Metsäluonnon muuttuminen: lämpeneminen vaikuttaa metsien puu- ja muiden eliölajien välisiin kytköksiin, osa lajeista hyötyy tästä ja osa taantuu. Levinneisyysalueet muuttuvat ja vieraslajit yleistyvät. Isossa kuvassa mänty ja koivu yleistyvät kuivemmilla alueilla ja kuusi kosteammilla kasvupaikoilla. Puut kasvavat nopeammin mutta metsätuholaiset yleistyvät. Taudinaiheuttajat sopeutuvat muuttuviin oloihin nopeammin kuin isännät (puut).
→ pitäisi tehdä oikeita päätöksiä ja valintoja, joiden kanssa pärjätään muuttuvassa ilmastossa ja äärevöityvissä sääoloissa seuraavat sata vuotta.
 2. Riskejä puuntuottamisessa: kasvituholaiset, myrskytuhot, lumituhot, metsäpalot, eläinten tuhot, kuivuus. Tuhojen yhteisvaikutukset keskeisiä. Riskejä puunkorjuussa: roudan vähyys; talviaikainen puunkorjuu turvemailla, korjuuvauriot, kelirikkokausi pitenee, urakoinnin aikaikkuna lyhenee. Riskejä valuma-alueella: eroosio ja ravinteiden huuhtoutuminen myös talvella, kasvavat valunnat ja äärevät vesitilanteet.
 3. Suometsien turpeen hajoaminen on iso haaste. Vedenpinnan optimointi: ojien matala perkaus, puuston haihdutus (etelässä), peitteellinen metsänkasvatus, aktiivinen ennallistaminen ja metsätaloudesta luopuminen eli ennallistumaan jättäminen heikosti kannattavilla kohteilla. Valuma-aluekohtaiset tarkastelut tarpeen.
 4. Ilmastokestävä metsänhoito on samanaikasta ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista siihen: tuhojen torjunta, kuusen kuivuusherkkyyden huomioiminen, sekametsien perustaminen ja kasvatus (ku + ko, mä + ku), metsien terveyshakkuut, kiertoajan pidentäminen, metsien suojeleminen ”äärimmäinen” toimi, vältetään laajoja yhden puulajin metsiköitä, metsänuudistamisen laadukas ja tehokas toteuttaminen, luontaisen taimiaineksen hyödyntäminen. Metsänielujen ehdotettuja ohjauskeinoja: hiilikorvaus ”lisäiseen” hiilensidontaan perustuen; päätehakkuun rajoitukset, puurakentamisen lisääminen (velvoite julkiselle rakentamiselle), lannoitustuki, maankäytön muutosmaksu.
 5. Kansallisia toimia muutoksiin varautumiseksi ja sopeutumiseksi: kyseessä samankaltainen iso muutos kuin oli luonnonhoidon mukaan tulo 30 v. sitten. Valuma-alueenäkökulman laajeneminen luonnonvara-alan suunnittelun pohjaksi: tarkastellaan esim. ojituksia osana valuma-aluekokonaisuutta. Luontopohjainen vesienhallinta yhdessä maatalouden kanssa: luonnon tarjoamat vesien varastointi-, imeyttämis-, puhdistus- ja eroosiontorjuntaratkaisut. Kaukokartoituspohjainen (satelliitit ja ilmakuvat/droonit) metsätalouden seuranta ja suunnittelu: esim. metsätuhojen havainnointi. Suometsien hoidon ja puunkorjuun edelleen kehittäminen osana ilmastokestävää metsänhoidon kehittämistä.